

Att. Beredskabsstyrelsen

9. juli 2024 • NB

Henvendelse vedr. bekymring for svækkede ældre borgere i tilfælde af en forsyningskrise

Ældre Sagen takker for invitationen til dialogmøde om ”Forberedt på kriser” ultimo august. Vi ser frem til at høre mere om baggrunden for myndighedernes råd og ikke mindst til at få lejlighed til at bidrage med vores indsigt i svækkede ældre borgeres behov og bekymringer.

Siden Beredskabsstyrelsen d. 15. juni 2024 offentliggjorde pjecen ”Forberedt på kriser” har vi i Ældre Sagen modtaget daglige henvendelser fra både ældre og pårørende til ældre, som modtager hjælp i hjemmet, samt ældre der bor på plejehjem.

De udtrykker alle stor bekymring for, hvordan svækkede og ofte multisyge ældre selv skal være i stand til at klare sig i 3 døgn i tilfælde af en krise. Det drejer sig både om bekymringer for adgang til vand, mad og medicin men i høj grad også om et eventuelt strømsvigt, som vil kunne få betydning for iltapparater, lifte, nødkald osv.

De bekymringer deler vi i Ældre Sagen, og derfor vil vi gerne allerede nu opsummere i dette brev.

Svækkede ældre borgere må ikke stilles ringere end andre

Hvor pjecen ”Forberedt på kriser” på fin vis kommunikerer om iværksættelse af et hjemmeberedskab for en stor del af danskerne, kan vi ikke undgå at bemærke fraværet af opmærksomhed på svækkede ældre, som ikke selv er i stand til hverken at forberede et kriseberedskab, endsige klare sig selv under en forsyningskrise. Det stiller i vores øjne svækkede ældre borgere ringere end det øvrige samfund.

Vi anerkender, at der i pjecen er skrevet, at *”jo flere der er i stand til at klare sig selv, jo bedre kan myndighederne fokusere kræfterne dér, hvor behovene er størst”*, men når vi samtidig oplever stor uklarhed fra kommuner om retningslinjer og ansvarsplacering, skaber det hos os bekymring for svækkedes ældres vilkår i tilfælde af en krise.

Denne bekymring bliver kun forstærket, når vi i medierne kan høre om kommuner, der håndterer kriseforberedelserne meget forskelligt; fra Svendborg kommune, hvor man er i gang med prepping på de enkelte plejehjem, over Nordfyns kommune, som sætter deres lid til, at Beredskab Fyn træder til i tilfælde af en krise, og til Odense kommune, hvor man afventer en fælles linje fra Kommunernes Landsforening, før man melder noget ud til plejehjemmene. Dette er ikke mindst problematisk set i lyset af, at Kommunernes Landsforening selv efterlyser en langsigtet plan og en klar melding fra staten.

Behov for rettidig omhu og klar kommunikation

Ældre Sagen tolker gældende regler sådan, at kommunerne har forsyningspligt, uanset om landet er i krise. Ankestyrelsen har i Tilsynsudtalelse om reducere af personlig og praktisk hjælp efter serviceloven på grund af personalemangel (Ankestyrelsens journalnummer 21-55273) bl.a. udtalt, at der som udgangspunkt ikke er undtagelser til kommunernes forsyningspligt. Det fremgår af samme udtalelse, at i tilfælde af leveringshindringer har kommunerne pligt til at:

- undersøge alle rimelige muligheder for at løse leveringsvanskelighederne
- forsøge at omlægge hjælp, så borgernes behov så vidt muligt dækkes fx gennem levering af andre ydelser end bevilget,
- prioritere de berørte ydelser og borgere, så de vigtigste støtteopgaver og mest sårbare borgere med det største hjælpebehov tilgodeses herunder at sikre, at enkelte borgere ikke rammes forholdsvist hårdere end andre borgere.

Når vi som land står i en ny og ukendt situation, er det helt afgørende, at der fra centralt hold hurtigst muligt kommer en klar udmelding til kommunerne med en tydelig ansvarsplacering og konkrete vejledninger, som kan understøtte kommunernes kriseberedskaber. Det er nødvendigt for at sikre, at svækkede ældre borgere, uanset postnummer, kan føle sig trygge ved, at der tages hånd om dem og deres behov, hvis en krise skulle opstå. Uden centrale retningslinjer risikerer vi – som vi tidligere har erfaret under Covid19 - at de enkelte kommuners forskellige håndtering stiller svækkede ældre borgere uens.

Derfor mener vi fra Ældre Sagens side, at Beredskabsstyrelsen bør udvise den nødvendige og rettidige omhu ved snarest muligt at komme med en klar udmelding til kommunerne om kriseberedskab for svækkede ældre borgere, der ikke er i stand til at klare sig selv i en krisesituation.

Herunder:

- Særskilte retningslinjer vedrørende ældre, der modtager hjælp i hjemmet og beboere på plejehjem.
- En forventning om, at kommunerne har overblik over borgere, der får hjælp i eget hjem.
- En forventning om, at kommunerne har overblik over borgere, der har apparater hjemme, som er afhængig af el- og eller telenet, herunder fx iltapparater, nødkald mm.
- Skriftlig husstandsomdelt information med information til ældre borgere, så også de ikke-digitale er orienterede om beredskabsplanen, og hvad de evt. selv skal gøre.

Vi står naturligvis til rådighed for uddybning af vores synspunkter også gerne inden mødet i august.

Venlig hilsen

Michael Teit Nielsen
Vicedirektør